

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้าระวังการติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยโดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) เพื่อรวบรวมความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักด้านการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาลทั่วประเทศใน 4 กลุ่มสาขา คือ กลุ่มสาขาการบริหารโรงพยาบาลและบริหารการพยาบาล กลุ่มสาขาการศึกษาพยาบาล กลุ่มสาขาการปฏิบัติการพยาบาล และกลุ่มสาขาการระบาดวิทยา ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยทั้ง 3 รอบ จำนวน 24 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม รวบรวมข้อมูล นาน 70 วัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

สรุปผลการวิจัย

สมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้าระวังการติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วย ประกอบด้วย 4 ด้าน จำนวน 37 ข้อย่อย ดังนี้

1. สมรรถนะด้านความรวดเร็วของการรายงานการเฝ้าระวังการติดเชื้อเป็นสมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้าระวังการติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยที่มีระดับความสำคัญมากที่สุด 12 ข้อ คือ มีทักษะในการสังเกตและติดตามผู้ป่วยที่คาดว่าจะมีแนวโน้ม การติดเชื้อ เช่น ผู้ป่วยที่ใส่อุปกรณ์ทาง การแพทย์ มีความรวดเร็วในการวิเคราะห์การติดเชื้อในโรงพยาบาล สามารถประสานงานและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ ตัดสินใจรายงานข้อมูลให้ทันต่อเหตุการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็วถูกต้องแม่นยำ สามารถสร้างสัมพันธ์กับบุคคลในหอผู้ป่วยให้มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังเพื่อให้ข้อมูลหรือรายงานเหตุการณ์ได้อย่างรวดเร็ว มีการติดตามผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ มีความรู้เกี่ยวกับระบาดวิทยาของเชื้อก่อโรคที่สำคัญ และความรุนแรงของเชื้อโรค มีความรอบรู้ทันสถานการณ์ของการระบาดของโรคตาม ฤดูกาล สามารถจัดทำรายงานและเผยแพร่รายงานเกี่ยวกับการเฝ้าระวังการติดเชื้อในหอผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง ทันตามกำหนดเวลาหรือทันเหตุการณ์ สามารถเรียบเรียงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและมีรายละเอียดชัดเจนครบถ้วน และมีการพัฒนาตนเองจากการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 5)

2. สมรรถนะด้านความสามารถในการเฝ้าระวังและการวินิจฉัยการติดเชื้อ เป็นสมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้าระวังการติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยที่มีระดับความสำคัญมาก

6 ข้อ คือ มีความแม่นยำในข้อบ่งชี้และเกณฑ์การวินิจฉัยว่าเป็นหรือไม่เป็นการติดเชื้อในโรงพยาบาล สามารถรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาการติดเชื้อ เช่น ข้อมูลทางคลินิก การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การตรวจวินิจฉัยพิเศษ การตรวจทางรังสี การตรวจชิ้นเนื้อ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการวินิจฉัยการติดเชื้อที่ตำแหน่งต่างๆ ตามมาตรฐานของหน่วยควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล มีความรอบรู้ในเรื่องแนวทางเฝ้าระวังการติดเชื้อและระบาดวิทยา เพื่อใช้ในการวินิจฉัยการติดเชื้อ สามารถวิเคราะห์บันทึกแผนการรักษาของแพทย์ที่บ่งบอกว่าการติดเชื้อ การรักษาด้วยการให้ยาต้านจุลชีพถึงแม้ว่า ไม่มีผลการติดเชื้อทางห้องปฏิบัติการสนับสนุน และมีทักษะในการตรวจสอบสถานการณ์การติดเชื้อและคาดการณ์แนวโน้มการระบาดของโรคติดเชื้อรวมทั้งสร้างแนวทางการป้องกันการติดเชื้อในหอผู้ป่วย (ตารางที่ 6)

3. สมรรถนะด้านความครอบคลุมของการเฝ้าระวังการติดเชื้อ เป็นสมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้าระวังการติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยที่มีระดับความสำคัญมากที่สุด 8 ข้อ คือ มีความสามารถและสมรรถนะในการรวบรวมข้อมูลการติดเชื้อ ประสิทธิภาพของการเฝ้าระวังการติดเชื้อต้องอยู่ในช่วงร้อยละ 80 ขึ้นไป มีเกณฑ์หรือมาตรฐานการดำเนินงานการเฝ้าระวังการติดเชื้อ สามารถประเมินความครบถ้วนของการบันทึกรายงานการเฝ้าระวังการติดเชื้อ มีทักษะการค้นหาความผิดปกติและประเมินประสิทธิภาพของการเฝ้าระวังการติดเชื้อได้สามารถตรวจสอบจำนวนครั้งของการติดเชื้อที่เกิดขึ้นในหอผู้ป่วย มีความรู้ในเรื่องระบาดวิทยาของโรคเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดความครอบคลุมของการเฝ้าระวังการติดเชื้อ และมีทักษะในการการวางแผนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับหน่วยงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพตามเป้าหมายในกรอบคุณภาพบริการพยาบาล (ตารางที่ 7)

4. สมรรถนะด้านการจูงใจให้เกิดความร่วมมือในการการเฝ้าระวัง เป็นสมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้าระวังการติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยที่มีระดับความสำคัญมากที่สุด 11 ข้อ คือ มีการอบรมเพิ่มศักยภาพให้กับพยาบาลประจำการอย่างต่อเนื่อง มีโครงสร้างและกระบวนการของการเฝ้าระวังการติดเชื้อในหอผู้ป่วยอย่างชัดเจน มีขั้นตอนของการเฝ้าระวังการติดเชื้อมีความชัดเจนและง่ายต่อการนำไปใช้ มีการจัดเวลาในการเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการเฝ้าระวังการติดเชื้อ ได้รับการสนับสนุนงานวิจัยเกี่ยวกับการเฝ้าระวังการติดเชื้อ ได้รับการร่วมมือจากแพทย์ที่มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและวินิจฉัยการติดเชื้อ มีการจัดตารางเวลาในการปฏิบัติงานในแต่ละสัปดาห์ มีจำนวนพยาบาลประจำการที่เหมาะสมภาระงานและอัตรากำลังเพียงพอ มีการสนับสนุนเอกสารที่เกี่ยวกับการเฝ้าระวังการติดเชื้อ มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังการติดเชื้อในหอผู้ป่วย เช่น การวินิจฉัย การรายงาน และมีการจัดให้ดูงานในโรงพยาบาลที่มีระบบเฝ้าระวังที่ดี (ตารางที่ 8)

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำผลการอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับแต่ละด้าน ดังนี้

1. สมรรถนะด้านความรวดเร็วของการรายงานการเฝ้าระวังการติดเชื้อ

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นสอดคล้องกันว่าสมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้าระวังการติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยด้านความรวดเร็วของการรายงานการเฝ้าระวังการติดเชื้อและสมรรถนะข้อย่อยอีก 12 ข้อ เป็นสมรรถนะที่มีระดับความสำคัญมากที่สุดทั้ง 12 ข้อย่อยประกอบด้วย มีทักษะในการสังเกตและติดตามผู้ป่วยที่คาดว่าจะมีแนวโน้ม การติดเชื้อ เช่น ผู้ป่วยที่ใส่อุปกรณ์ทาง การแพทย์ มีความรวดเร็วในการวิเคราะห์การติดเชื้อในโรงพยาบาล สามารถประสานงานและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ คัดสินใจรายงานข้อมูลให้ทันต่อเหตุการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็วถูกต้องแม่นยำ สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลในหอผู้ป่วยให้มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังเพื่อให้ข้อมูลหรือรายงานเหตุการณ์ได้อย่างรวดเร็ว มีการติดตามผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ มีความรู้เกี่ยวกับระบบโรคของเชื้อก่อโรคที่สำคัญและความรุนแรงของเชื้อโรค มีความรอบรู้ทันสถานการณ์ของการระบาดของโรคตาม ฤดูกาล สามารถจัดทำรายงานและเผยแพร่รายงานเกี่ยวกับการเฝ้าระวังการติดเชื้อในหอผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องทันตามกำหนดเวลาหรือทันเหตุการณ์ สามารถเรียบเรียงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและมีรายละเอียดชัดเจนครบถ้วน และมีการพัฒนาตนเองจากการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 5)

อธิบายได้ว่า การพัฒนาระบบสุขภาพไทยตามแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 10 มุ่งเน้นการสร้างความพึงพอใจในประสิทธิภาพและคุณภาพบริการภายใต้ นโยบายการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์, 2550) ทั้งนี้เพราะความรวดเร็วของการรายงานการเฝ้าระวังการติดเชื้อ ตรงกับมาตรฐานการพยาบาลด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของกองการพยาบาล (มนตรีคุณิณี และอัมภา สรารักษ์, 2542) ที่ว่าการประเมิน วิเคราะห์ปัญหา และสถานการณ์การติดเชื้อของผู้ป่วยหรือผู้รับบริการที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ และผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อใน โรงพยาบาล รวมทั้งปัญหาการติดเชื้อของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ สามารถคาดการณ์แนวโน้มของปัญหาและดำเนินการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและทันเหตุการณ์ (สมหวัง คำนชัยจิตร, 2548) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความรวดเร็วของการเฝ้าระวังการติดเชื้อของพยาบาลควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลประจำหอผู้ป่วย คือ การที่พยาบาลในหอผู้ป่วยมีความรู้เกี่ยวกับระบบโรคของ เชื้อก่อโรคที่สำคัญและความรุนแรงของเชื้อโรค แหล่งของเชื้อโรค ระยะฟักตัวของโรค การแพร่กระจายของโรค สิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดโรค มีความสามารถในการวิเคราะห์การติดเชื้อ เพื่อให้สามารถรายงานข้อมูลการติดเชื้อในหอผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็ว ด้วยการ

รอบรู้สถานการณ์ของการระบาดของโรค การสังเกตและติดตามผู้ป่วยที่คาดว่าจะมีแนวโน้มในการติดเชื้อ การติดตามผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ สามารถวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ สามารถเรียบเรียงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว และพยาบาลต้องมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง นอกจากนี้ ความรวดเร็วของการเฝ้าระวังการติดเชื้อจะเกิดได้จากการประสานงานและการเผยแพร่ข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการสร้างสัมพันธภาพเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการให้ข้อมูล มีความสามารถในการเรียบเรียงข้อมูลและสามารถตัดสินใจรายงานข้อมูลให้ได้ทันต่อเหตุการณ์

เมื่อพิจารณาสมรรถนะย่อยในด้านความรวดเร็วของการรายงานการเฝ้าระวังการติดเชื้อ (ตารางที่ 5) พบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้าระวังการติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยสังเกตและติดตามผู้ป่วยที่คาดว่าจะมีแนวโน้มในการติดเชื้อ เช่น ผู้ป่วยที่ใส่อุปกรณ์ทาง การแพทย์มีระดับความสำคัญมาก (ค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.98 และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเท่ากับ 4.95) เนื่องจากในปัจจุบันวิทยาการทางการแพทย์ก้าวหน้ามีแพทย์ผู้ชำนาญการมีการใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ทันสมัยมากมายในการดูแลผู้ป่วยอีกทั้งยังมีโรคที่ต้องการการรักษาที่ซับซ้อนดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่พยาบาลต้องมีการสังเกตติดตามผู้ป่วยที่คาดว่าจะมีแนวโน้มในการติดเชื้อเช่นผู้ป่วยที่มีการใส่อุปกรณ์ทางการแพทย์นับเป็นสมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้าระวังการติดเชื้อ สอดคล้องกับ อะเคื่อ อุณหเลขกะ (2548) กล่าวว่า การติดตามสังเกตการณ์การเกิดการติดเชื้อในโรงพยาบาลอย่างมีระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบลักษณะการเกิดและการกระจายของการติดเชื้อ สถานการณ์หรือแนวโน้มของการติดเชื้อในโรงพยาบาลรวมทั้งเหตุการณ์หรือสภาวะที่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของการติดเชื้อในโรงพยาบาล รวมทั้งเหตุการณ์หรือสภาวะที่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงรวมถึงการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในด้านการวางแผน การจัดทำมาตรการ และการประเมินผลมาตรการป้องกันและควบคุมปัญหาสาธารณสุข

2. สมรรถนะด้านความสามารถในการเฝ้าระวังและการวินิจฉัยการติดเชื้อ

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นสอดคล้องกันว่าสมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้าระวังการติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยด้านความสามารถในการเฝ้าระวังและการวินิจฉัยการติดเชื้อ และสมรรถนะย่อยอีก 6 ข้อ เป็นสมรรถนะที่มีระดับความสำคัญมากทั้ง 6 ข้อ ประกอบด้วย มีความแม่นยำในข้อบ่งชี้และเกณฑ์การวินิจฉัยว่าเป็นหรือไม่เป็นการติดเชื้อในโรงพยาบาล สามารถรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาการติดเชื้อ เช่น ข้อมูลทางคลินิก การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การตรวจวินิจฉัยพิเศษ การตรวจทางรังสี การตรวจชิ้นเนื้อ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการวินิจฉัยการติดเชื้อที่ตำแหน่งต่างๆ ตามมาตรฐานของหน่วยควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล มีความรอบรู้ในเรื่องแนวทางเฝ้าระวังการติดเชื้อและระบาด วิทยา เพื่อใช้ในการวินิจฉัยการติดเชื้อ สามารถวิเคราะห์บันทึกแผนการรักษาของแพทย์ที่บ่งบอกว่ามี การติดเชื้อ

การรักษาด้วยการให้ยาต้านจุลชีพถึงแม้ว่า ไม่มีผลการติดเชื้อทางห้องปฏิบัติการสนับสนุน และมีทักษะในการตรวจสอบสถานการณ์การติดเชื้อและคาดการณ์แนวโน้มการระบาดของติดเชื้อรวมทั้งสร้างแนวทางการป้องกันการติดเชื้อในหอผู้ป่วย (ตารางที่ 6)

ทั้งนี้เพราะด้านความสามารถในการเฝ้าระวังและการวินิจฉัยการติดเชื้อ ของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วย ต้องมีความรู้ในเรื่องต่างๆ ตามเกณฑ์การวินิจฉัยการติดเชื้อในโรงพยาบาล (ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรค สหรัฐอเมริกา (CDC), 1992) เพื่อใช้ในการวินิจฉัยการติดเชื้อ ดังนี้ คือ ข้อมูลทางคลินิก ได้จากการติดตามอาการและอาการแสดงของผู้ป่วย การทบทวนข้อมูลที่มีการบันทึกไว้ การตรวจทางห้องปฏิบัติการ ได้แก่ ผลการตรวจเพาะเชื้อ การตรวจหาตัวเชื้อหรือร่องรอยของเชื้อ (Antigen) การตรวจระดับภูมิคุ้มกัน (Antibody) การตรวจความเข้มข้นของเลือด (Complete blood count) การตรวจวินิจฉัยอื่นๆ เช่น การตรวจทางรังสี การตรวจชิ้นเนื้อ การส่องกล้อง การทำ Needle aspiration การทำ Skin test การทำ Ultrasound การทำ CT การทำ MRI เป็นต้น รวมทั้งการวินิจฉัยและการรักษาของแพทย์ ประกอบด้วย การบันทึกแผนการรักษาของแพทย์ที่บ่งบอกกว่ามีการติดเชื้อ การรักษาด้วยการให้ยาต้านจุลชีพถึงแม้ว่าไม่มีผลการวินิจฉัยสนับสนุนว่าการติดเชื้อทราบข้อบ่งชี้ว่าเป็นการติดเชื้อในโรงพยาบาลว่าประกอบด้วยผลการติดเชื้อของทารกแรกเกิดซึ่งเป็นผลจากการคลอดผ่านช่องคลอดของมารดา การติดเชื้อตำแหน่งใหม่โดยเชื้อชนิดเดิม และการติดเชื้อตำแหน่งเดิมโดยเชื้อชนิดใหม่ กรณีไม่แน่ใจว่าการติดเชื้อเกิดจากการที่ผู้ป่วยได้รับเชื้อขณะอยู่ในโรงพยาบาล หากปรากฏอาการภายหลังรับผู้ป่วยไว้ในโรงพยาบาลตั้งแต่ 48 ชั่วโมงขึ้นไป ให้ถือว่าเป็นการติดเชื้อในโรงพยาบาล กรณีที่ผู้ป่วยมีการติดเชื้อตั้งแต่แรกรับให้พิจารณาว่ามีประวัติรับการรักษาในโรงพยาบาล การติดเชื้ออยู่ในระยะฟักตัว ตำแหน่งการรักษาสัมพันธ์กับการรักษาครั้งก่อน ผลการตรวจเชื้อและความไวต่อยาต้านจุลชีพ การติดเชื้อที่ไม่สามารถป้องกันหรือหลีกเลี่ยงได้ แต่มีประโยชน์ นำไปสู่แนวทางการป้องกันได้ เช่น การติดเชื้อจากการได้รับยาต้านจุลชีพชนิดออกฤทธิ์กว้าง โดยการวินิจฉัยการติดเชื้อในโรงพยาบาลตามตำแหน่งต่างๆ ควรพิจารณาตามขั้นตอนว่ามีการติดเชื้อหรือไม่ โดยพิจารณาจากผลการตรวจร่างกาย อาการและอาการแสดงของผู้ป่วย ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และผลการตรวจอื่น ๆ หากผู้ป่วยมีการติดเชื้อพิจารณาว่าเป็นการติดเชื้อจากชุมชนหรือเป็นการติดเชื้อจากโรงพยาบาล โดยใช้แนวทางการวินิจฉัยการติดเชื้อในโรงพยาบาล หากพบว่าเป็นการติดเชื้อในโรงพยาบาล พิจารณาว่าเกิดการติดเชื้อที่ตำแหน่งใด โดยใช้เกณฑ์การวินิจฉัยการติดเชื้อที่ตำแหน่งต่างๆ เป็นแนวทาง (สมหวัง คำนชัยจิตร, 2548)

โดยที่พยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยมีความรู้ความสามารถในการวินิจฉัยการติดเชื้อในโรงพยาบาล จากการรวบรวมข้อมูลทางคลินิก ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และผลการตรวจวินิจฉัยอื่นๆ เพื่อใช้พิจารณาการติดเชื้อในโรงพยาบาลของผู้ป่วย ซึ่งมีความสามารถในการวิเคราะห์และการวินิจฉัยผลการตรวจรักษาของแพทย์ได้ว่ามีการติดเชื้อหรือไม่จากบันทึกแผนการรักษาของ

แพทย์หรือการให้ยาต้านจุลชีพในผู้ป่วย รวมทั้งมีความแม่นยำในข้อบ่งชี้เกี่ยวกับการติดเชื้อในโรงพยาบาล และมีความรู้ในการวินิจฉัยการติดเชื้อที่ตำแหน่งต่างๆ โดยพิจารณาไปตามขั้นตอน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถรายงานสถานการณ์การติดเชื้อในโรงพยาบาลได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ และร่วมกันหาแนวทางป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคต่อไป ดังนั้นจึงสรุปความสามารถในการวินิจฉัยการติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วย คือ พยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยมีความรู้ความสามารถในการวินิจฉัยการติดเชื้อในโรงพยาบาล โดยการรวบรวมข้อมูลทางคลินิก ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และผลการตรวจวินิจฉัยอื่นๆ เพื่อใช้พิจารณาการติดเชื้อของผู้ป่วย มีความสามารถในการวิเคราะห์การวินิจฉัยและการตรวจรักษาของแพทย์ได้ว่ามีติดเชื้อหรือไม่ จากบันทึกแผนการรักษาของแพทย์หรือการให้ยาต้านจุลชีพ มีความแม่นยำในข้อบ่งชี้เกี่ยวกับการติดเชื้อในโรงพยาบาล และมีความรู้ในการวินิจฉัยการติดเชื้อที่ตำแหน่งต่างๆ โดยพิจารณาตามขั้นตอน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถรายงานสถานการณ์การติดเชื้อในโรงพยาบาลได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ และร่วมกันหาแนวทางป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคต่อไป (อะเคื่อ อุณเลขกะ, 2548)

เมื่อพิจารณาสมรรถนะรายชื่อในด้านความสามารถในการวินิจฉัยการติดเชื้อ (ตารางที่ 6) พบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้าระวังการติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยต้องมีความแม่นยำในข้อบ่งชี้ (เกณฑ์การวินิจฉัย) ว่าเป็นหรือไม่เป็นการติดเชื้อในโรงพยาบาล มีระดับความสำคัญมากที่สุด (ค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.95 และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเท่ากับ 4.91) เนื่องจากพยาบาลประจำการเป็นบุคลากรที่ใกล้ชิดผู้ป่วยและปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพที่สอดคล้องกันกับมาตรฐานการพยาบาลด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ประกอบด้วย มาตรฐานด้านโครงสร้างและมาตรฐานด้านกระบวนการ ครอบคลุมงานด้านการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาลทั้งในผู้ป่วย บุคลากร และการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม การสอบสวนโรค และการป้องกันและควบคุมโรค โดยมาตรฐานกำหนดให้พยาบาลควบคุมการติดเชื้อมีบทบาทสำคัญในการเฝ้าระวังการติดเชื้อด้วยการดำเนินงานตามนโยบายของโรงพยาบาล ประเมินปัญหา วิเคราะห์ติดตามสถานการณ์การติดเชื้อของผู้ป่วย และรายงานข้อมูลการเฝ้าระวังการติดเชื้อให้บุคลากรในโรงพยาบาลที่เกี่ยวข้องทราบ และนำมาร่วมกันดำเนินการแก้ปัญหา รวมทั้งพยาบาลต้องมีการอบรมเพิ่มพูนความรู้และประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อ โดยเฉพาะการเฝ้าระวังการติดเชื้อในหอผู้ป่วย (กองการพยาบาล, 2542) และเนื่องจากพยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอยู่ใกล้ชิดและเป็นผู้ที่เห็นการเปลี่ยนแปลงต่างๆของผู้ป่วย ดังนั้นการอบรมเพิ่มศักยภาพในด้านการเฝ้าระวังการติดเชื้อจึงเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนให้พัฒนาการเฝ้าระวังการติดเชื้อในหอผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น สอดคล้องกับ Mangles, et.al (2006) ศึกษาการให้ความรู้ระหว่างการปฏิบัติงาน

เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีผลต่อการติดเชื้อปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจของบุคลากรในหออภิบาลในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า การให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการป้องกันการเกิดปอดอักเสบ และการปรับปรุงวิธีปฏิบัติเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดปอดอักเสบ เป็นการป้องกันการเกิดปอดอักเสบได้ โดยการเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนและหลังให้ความรู้เพิ่มเติมความเข้าใจในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้ออย่างถูกต้องและการได้รับความรู้เพิ่มเติมขณะปฏิบัติงาน เป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้เกิดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น และกนกวรรณ ประवालพิทช์ (2540) ผลของโปรแกรมให้ความรู้ ต่อความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลในโรงพยาบาล สามารถทำให้พยาบาลมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาล ซึ่งจะนำไปสู่การป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. สมรรถนะด้านความครอบคลุมของการเฝ้าระวังการติดเชื้อ

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นสอดคล้องกันว่าสมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้าระวังการติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยด้านความครอบคลุมของการเฝ้าระวังการติดเชื้อและสมรรถนะข้อย่อยอีก 8 ข้อ เป็นสมรรถนะที่มีระดับความสำคัญมากทั้ง 8 ข้อ ประกอบด้วย มีความสามารถและสมรรถนะในการรวบรวมข้อมูลการติดเชื้อ ประสิทธิภาพของการเฝ้าระวังการติดเชื้อต้องอยู่ในช่วงร้อยละ 80 ขึ้นไป มีเกณฑ์หรือมาตรฐานการดำเนินงานการเฝ้าระวังการติดเชื้อ สามารถประเมินความครบถ้วนของการบันทึกรายงานการเฝ้าระวังการติดเชื้อ มีทักษะการค้นหาความผิดปกติและประเมินประสิทธิภาพของการเฝ้าระวังการติดเชื้อได้สามารถตรวจสอบจำนวนครั้งของการติดเชื้อที่เกิดขึ้นในหอผู้ป่วย มีความรู้ในเรื่องระบาดวิทยาของโรคเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดความครอบคลุมของการเฝ้าระวังการติดเชื้อ และมีทักษะในการวางแผนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับหน่วยงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพตามเป้าหมายในกรอบคุณภาพบริการพยาบาล (ตารางที่ 7)

ทั้งนี้เพราะความครอบคลุมของการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วย คือ การที่พยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อและการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาล โดยปฏิบัติตามมาตรฐานการพยาบาลด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อในโรงพยาบาล ครอบคลุมทั้งมาตรฐานด้านโครงสร้างและด้านกระบวนการ โดยมาตรฐานด้านโครงสร้าง ได้แก่ การที่โรงพยาบาลมีการกำหนดนโยบายการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาล มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน เหมาะสม โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงาน กำหนดแผนงานเป็นลายลักษณ์อักษร สอดคล้องกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแผนงานของโรงพยาบาลที่ตั้งไว้ บุคลากรที่ดำเนินงานเข้าใจและยอมรับบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของตนเอง มีกลไกการสื่อสารและประสานงานระหว่างหน่วยงานกับผู้ปฏิบัติงานในระดับต่างๆ อย่างชัดเจน จัดให้มีจำนวนพยาบาล

ควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลเหมาะสมกับขนาดของโรงพยาบาล 1 คนต่อ 250 เตียงผู้ป่วย
 โรงพยาบาลควบคุมการติดเชื้อมีประจำหอผู้ป่วยอย่างน้อย 1 คน ซึ่งเป็นพยาบาลที่มีประสบการณ์การ
 ดูแลผู้ป่วยอย่างน้อย 5 ปีและผ่านการอบรมด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล มี
 การประเมินผลแผนงานการเฝ้าระวังการติดเชื้อใน โรงพยาบาลเป็นระยะๆ เพื่อวางแผนการแก้ไข
 ปัญหาอย่างสม่ำเสมอ มีการรายงานผลการประเมินการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติ โดย
 จัดให้มีระบบการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลการเฝ้าระวังการติดเชื้อ ระบบการวิเคราะห์ แปลผลข้อมูล
 และการรายงานผลข้อมูลที่ต้องการ ทันสถานการณ์ เข้าใจง่าย และสะดวกต่อการนำไปใช้ (สำนัก
 พัฒนาระบบบริการสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2548)

สำหรับมาตรฐานด้านกระบวนการ ได้แก่ การที่พยาบาลมีความสามารถในการประเมิน
 วิเคราะห์ปัญหา และสถานการณ์การติดเชื้อของผู้ป่วยใน โรงพยาบาลอย่างเป็นระบบและมี
 ประสิทธิภาพ ร่วมกันกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ รวมทั้งวางแผนการเฝ้าระวังการติดเชื้อใน
 โรงพยาบาล กำหนดกลุ่มผู้ป่วยให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงพยาบาล มีการดำเนินการเฝ้าระวัง
 การติดเชื้อในผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอก รวมทั้งผู้ป่วยที่เข้รักษาตัวในโรงพยาบาลซึ่งมาตามนัด
 หลังจากออกจากโรงพยาบาลแล้ว มีการค้นหาผู้รับบริการ ที่มีภาวะเสี่ยงต่อการติดเชื้อใน
 โรงพยาบาลโดยใช้กระบวนการเฝ้าระวังที่ได้ข้อมูลถูกต้องและทันเวลา มีการรวบรวม วิเคราะห์
 และแปลผลข้อมูลการเฝ้าระวังอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา มีการติดตามเฝ้าระวังการติดเชื้อโดย
 การรวบรวมข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับอัตราความชุกของการติดเชื้อใน โรงพยาบาลและอัตราการ ติด
 เชื้อในตำแหน่งที่สำคัญและเป็นปัญหาของโรงพยาบาล ตรวจสอบจำนวนครั้งของการติดเชื้อ
 ประเมินความครบถ้วนของการบันทึกข้อมูลในแบบเฝ้าระวัง มีการประเมินประสิทธิภาพของการ
 เฝ้าระวังทุก 3 - 6 เดือน และประสิทธิภาพการเฝ้าระวังต้องอยู่ในช่วงร้อยละ 80 ขึ้นไป ติดตาม
 สถานการณ์และแนวโน้มของข้อมูลการเฝ้าระวังและนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนแก้ไขปัญหา และ
 รายงานให้ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ

เมื่อพิจารณาสมรรถนะรายชื่อในด้านความครอบคลุมของการเฝ้าระวังการติดเชื้อ (ตารางที่
 7) พบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้าระวังการ
 ติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยต้องมีความสามารถและสมรรถนะในการรวบรวมข้อมูล
 การติดเชื้อและมีประสิทธิภาพการเฝ้าระวังการติดเชื้อต้องอยู่ในช่วงร้อยละ 80 ขึ้นไป มีระดับ
 ความสำคัญมากที่สุด (ค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.93 และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก
 เท่ากับ 4.87) เนื่องจากพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยต้องมีความสามารถและสมรรถนะในการ
 รวบรวมข้อมูลการติดเชื้ออย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ อะเกื้อ อุนหลุณกะ (2548) กล่าวว่า
 ระบบเฝ้าระวังการติดเชื้อใน โรงพยาบาลที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และ
 ทันเหตุการณ์ การประเมินประสิทธิภาพการเฝ้าระวังการติดเชื้อใน โรงพยาบาลช่วยให้ทราบว่า
 ข้อมูลที่ได้จากการเฝ้าระวัง โดยบุคลากรในหอผู้ป่วยมีคุณภาพดีเพียงใด มีจุดใดที่ควรแก้ไขหรือ

สนับสนุน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่นอกจากการประเมินประสิทธิภาพของการเฝ้าระวังแล้ว ควรประเมินความครบถ้วนของการบันทึกข้อมูลในแบบเฝ้าระวังด้วย เพราะข้อมูลที่มีอยู่ในแบบเฝ้าระวังมีประโยชน์ในการแสดงให้เห็นลักษณะการติดเชื้อ และใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการหรือกลวิธีในการป้องกันการติดเชื้อ

4. สมรรถนะด้านการจูงใจให้เกิดความร่วมมือในการเฝ้าระวัง

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นสอดคล้องกันว่าสมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้าระวังการติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยด้านการจูงใจให้เกิดความร่วมมือในการเฝ้าระวังและสมรรถนะข้อย่อยอีก 11 ข้อ เป็นสมรรถนะที่มีระดับความสำคัญมากทั้ง 11 ข้อ ประกอบด้วย มีการอบรมเพิ่มศักยภาพให้กับพยาบาลประจำการอย่างต่อเนื่อง มีโครงสร้างและกระบวนการของการเฝ้าระวังการติดเชื้อในหอผู้ป่วยอย่างชัดเจน มีขั้นตอนของการเฝ้าระวังการติดเชื้อมีความชัดเจนและง่ายต่อการนำไปใช้ มีการจัดเวลาในการเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการเฝ้าระวังการติดเชื้อ ได้รับการสนับสนุนงานวิจัยเกี่ยวกับการเฝ้าระวังการติดเชื้อ ได้รับความร่วมมือจากแพทย์ที่มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและวินิจฉัยการติดเชื้อ มีการจัดตารางเวลาในการปฏิบัติงานในแต่ละสัปดาห์ มีจำนวนพยาบาลประจำการที่เหมาะสมภาระงานและอัตรากำลังเพียงพอ มีการสนับสนุนเอกสารที่เกี่ยวกับการเฝ้าระวังการติดเชื้อ มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังการติดเชื้อในหอผู้ป่วย เช่น การวินิจฉัย การรายงาน และมีการจัดให้ดูงานในโรงพยาบาลที่มีระบบเฝ้าระวังที่ดี (ตารางที่ 8)

ทั้งนี้เพราะการจูงใจให้เกิดความร่วมมือในการเฝ้าระวัง นั้นพยาบาลต้องได้รับสิ่งสนับสนุนที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน จัดให้มีเอกสารเป็นแนวทางปฏิบัติการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาล มีกิจกรรมการให้ความรู้และฝึกอบรมบุคลากรในโรงพยาบาลให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการให้คำปรึกษาแนะนำและนิเทศการปฏิบัติงานของบุคลากร สนับสนุนการจัดประชุมวิชาการเพื่อให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ จัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงจูงใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร ส่งเสริมให้พยาบาลมีความสามารถในการทำวิจัย ศึกษาวิจัยด้วยตนเอง มีการสนับสนุนและเผยแพร่ผลงานวิจัย และสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ได้

เมื่อพิจารณาสมรรถนะรายชื่อในด้านการจูงใจให้เกิดความร่วมมือในการเฝ้าระวัง (ตารางที่ 8) พบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้าระวังการติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยต้องมีการอบรมเพิ่มศักยภาพให้กับพยาบาลประจำการอย่างต่อเนื่อง มีระดับความสำคัญมากที่สุด (ค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.95 และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเท่ากับ 4.91)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าสมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้าระวังการติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยทั้ง 4 ด้าน มีความสำคัญในการพัฒนาการปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางให้พยาบาลประจำการซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ คือ การเฝ้าระวังและควบคุมการแพร่กระจาย

เชื่อในโรงพยาบาล ควบคุมการระบาดของโรค การทำวิจัย และการพัฒนาตนเองเพื่อสร้างมาตรฐาน การปฏิบัติให้มีคุณภาพ ซึ่งพยาบาลที่ทำหน้าที่เหล่านี้ โดยเฉพาะพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วย ต้องมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับระบาดวิทยาของโรค การเฝ้าระวังการติดเชื้อในผู้ป่วย นุกลากร และ สิ่งแวดล้อม การรวบรวม วิเคราะห์ แปลผลข้อมูล และความสามารถในการสอนและให้คำแนะนำ ผู้อื่น เพื่อให้งานด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลบรรลุผลสำเร็จตามหน้าที่ รับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดคุณภาพในทางปฏิบัติได้นำสมรรถนะดังกล่าวข้างต้นมา พัฒนางานเฝ้าระวังการติดเชื้อในหอผู้ป่วยให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้แนวทางในการกำหนดว่าสมรรถนะที่พึงประสงค์ในการเฝ้า ระวังการติดเชื้อของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วย ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านความรวดเร็วของ การรายงานการเฝ้าระวังการติดเชื้อ ด้านความสามารถในการเฝ้าระวังและการวินิจฉัยการติดเชื้อ ด้านความครอบคลุมของการเฝ้าระวังการติดเชื้อ และด้านการจูงใจให้เกิดความร่วมมือในการการ เฝ้าระวังซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1.1 เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา พยาบาลประจำการในการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาล

1.2 เพื่อให้พยาบาลประจำการสามารถดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายการเฝ้าระวังการ ติดเชื้อในโรงพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพและดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน

1.3 เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการวางแผนพัฒนาศักยภาพของพยาบาล ประจำการในหน่วยงานของตน โดยการจัดอบรมการเฝ้าระวังการติดเชื้อ การวางแผนการศึกษาต่อ เช่น การพยาบาลเฉพาะทางโรคติดเชื้อ พยาบาลควบคุมโรคติดเชื้อ หรือในระดับปริญญาโทต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาลที่ พยาบาลประจำการมีส่วนร่วม เช่น การศึกษาผลการดำเนินงานตามสมรรถนะที่พึงประสงค์ ต่อ ผลลัพธ์เชิงกระบวนการ และ/หรือผลลัพธ์ต่อผู้ป่วย เช่น อุบัติการณ์/ความชุกและปัญหาของการติด เชื้อ

2.2 ศึกษาประสิทธิภาพ หรือผลลัพธ์จากการที่มีการพัฒนาสมรรถนะที่พึงประสงค์ ในของพยาบาลประจำการในการเฝ้าระวังการติดเชื้อในหอผู้ป่วย